

Frågor och svar om ekonomiskt bistånd (socialbidrag)

Korta svar på de vanligaste frågorna

Om du vill ha utförligare information, ta kontakt med socialtjänsten i din kommun eller se nedan under Fler frågor.

Vart ska jag vända mig?

Till socialtjänsten i kommunen där du bor. Om du tillfälligt befinner dig i en annan kommun och behöver akut hjälp, kan du vända dig till kommunen där du befinner dig.

Hur gör jag för att ansöka om bistånd?

Ring och beställ en tid för besök. Vid besöket lämnar du en ansökningsblankett och de uppgifter om din ekonomiska situation som handläggaren behöver.

Sparas uppgifter hos socialtjänsten?

Ja. Uppgifter sparas normalt i fem år och förstörs sedan.

Hur går utredningen av ansökan till?

Ansökan om bistånd ska bedömas individuellt. Handläggaren tittar på din ekonomiska situation men också på vad du själv eller socialtjänsten kan göra för att du ska bli självförsörjande.

Vad kan jag göra om jag inte får bistånd?

Du kan kräva ett skriftligt beslut som du kan överklaga. Be handläggaren om information om hur det går till.

Kan jag bli tvungen att betala tillbaka?

Ja. Till exempel om biståndet är någon typ av förskott eller om du felaktigt fått för mycket i bistånd.

Vad kan jag få bistånd till?

Du kan få bistånd till försörjningen och till annat som du behöver för att leva på en rimlig nivå.

Fler frågor

Vem ska jag kontakta för att få information?

Om du vill ha svar på frågor ska du i första hand kontakta *socialtjänsten* i kommunen där du bor. Socialtjänsten har hand om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen.

Du kan också ta kontakt med *länsstyrelsen* som är tillsynsmyndighet, dvs. kontrollerar hur socialtjänsten i länets kommuner fungerar. Du kan också ta kontakt med länsstyrelsen om du har synpunkter på socialtjänstens handläggning eller bemötande. Men prova först att framföra dina klagomål direkt till socialtjänsten.

Socialstyrelsen granskar inte eller ger råd i enskilda ärenden om ekonomiskt bistånd. Vi är en central statlig myndighet som arbetar med övergripande frågor som uppföljning, utveckling, kunskapsförmedling och samordning. Du hittar generell information om ekonomiskt bistånd i våra *allmänna råd* (SOSFS 2003:5) om ekonomiskt bistånd och i *handboken* om ekonomiskt bistånd.

Hur söker jag ekonomiskt bistånd?

Vem ska jag vända mig till?

Ta kontakt med socialtjänsten i din kommun och beställ tid för ett besök. Ofta vill socialtjänsten redan i telefon veta lite om varför du ringer. Du måste uppge namn och adress. För det mesta skickar socialtjänsten även en del skriftlig information där det står t.ex. vad du ska ha med dig vid besöket. Ofta får du också i förväg en ansökningsblankett som du ska fylla i och ta med.

Kom ihåg att säga till om du behöver en tolk.

Vilka uppgifter måste jag lämna?

En utredning om ekonomiskt bistånd är frivillig och kan inte genomföras mot din vilja. Du kan när som helst begära att socialtjänsten avbryter utredningen. Men om du vill ha ett beslut som bygger på en noggrann utredning måste du lämna uppgifter till socialtjänsten. Det gäller uppgifter om t.ex. boende och familjeförhållanden samt om alla ekonomiska förhållanden som är viktiga för bedömningen av din ansökan, t.ex. inkomster, tillgångar och utgifter.

Vad händer med de uppgifter jag lämnar till socialtjänsten?

Socialtjänsten är skyldig att skriva ned, *dokumentera*, de uppgifter som är viktiga för handläggningen av din ansökan. Det ska stå i dokumentationen t.ex. vad som har kommit fram när handläggaren kontrollerat uppgifter hos andra myndigheter och vilka beslut som har fattats. Du måste godkänna att handläggaren tar kontakt med andra myndigheter, oftast gör du det på ansökningsblanketten.

Dokumentationen ska vara korrekt och neutral och får inte innehålla uppgifter som känns kränkande. Socialtjänsten ska bara dokumentera det som betyder något för deras utredning och beslut. Du har rätt att läsa vad som har skrivits om dig och du har också rätt att få noterat om du tycker att något som står är felaktigt eller om du har en annan åsikt. Dokumentationen sparas normalt i fem år och förstörs sedan.

De uppgifter du lämnar till socialtjänsten är sekretessbelagda, dvs. får inte lämnas ut. Det finns dock undantag, t.ex. i vissa fall när polisen begär det under en utredning om brott.

Vad händer om jag lämnat felaktiga uppgifter?

Du blir tvungen att betala tillbaka bistånd som du fått pga. felaktiga uppgifter. Om du medvetet har lurat socialtjänsten betraktas det som ett misstänkt bedrägeri och kan leda till polisanmälan.

Vad ska jag ha med mig vid ett besök hos socialtjänsten?

Du måste ha med dig legitimation som visar vem du är och hyreskontrakt/hyresavi eller annat som visar var du bor och vad du betalar för bostaden. För att visa hur din ekonomiska situation ser ut kan du ta med dig kopia på bilagan till din senaste deklaration. Om du har inkomster bör du ha med dig lönebesked och avier för utbetalning av t.ex. pension, sjukpenning, föräldrapenning, underhållsstöd eller bostadsbidrag för de senaste 2–3 månaderna. Du kan även ta med dig annat som du tror hjälper handläggaren att få en överblick över din ekonomiska situation.

När du ansöker om ekonomiskt bistånd till annat än försörjningen måste du oftast kunna visa vad det kostar genom kvitto, kostnadsförslag eller liknande. Så är det för t.ex. läkarvård, medicin, tandvård, glasögon, möbler eller annat till hemmet och flyttning. Om du är arbetslös måste du kunna visa upp besökskort från arbetsförmedlingen eller andra papper som visar att du försöker få ett arbete. Om du är sjukskriven måste du kunna visa upp läkarintyg.

Vem kan få ekonomiskt bistånd?

Vad krävs för att jag ska kunna få ekonomiskt bistånd?

Ekonomiskt bistånd är tänkt att fungera som ett sista skyddsnät för den som har tillfälliga ekonomiska problem. Du har i första hand ett eget ansvar för att reda upp din situation. Socialtjänsten kan t.ex. kräva att du söker arbete och accepterar att vara med i kommunens eller arbetsförmedlingens program eller åtgärder för arbetslösa.

Socialtjänsten gör en individuell bedömning av varje ansökan. I regel har du inte rätt till ekonomiskt bistånd om du har pengar på banken eller andra tillgångar. Du ska alltså vara helt utan egna ekonomiska resurser för att ha rätt till bistånd. Du ska också i första hand söka de generella förmåner och ersättningar som du kan få, t.ex. sjukpenning, föräldrapenning, bostadsbidrag och underhållsstöd.

Kan jag få akut hjälp?

Ja, om du riskerar att annars hamna i en nödsituation. Det finns inte definierat vad som är en nödsituation utan socialtjänsten bedömer detta från fall till fall.

Vad gäller om jag är arbetslös?

Du ska vara anmäld vid arbetsförmedlingen och aktivt söka arbete. Du måste även visa att du står till arbetsmarknadens förfogande genom att vara beredd att ta de arbeten eller arbetsmarknadsåtgärder som du blir erbjuden. Arbetsmarknadsåtgärder kan vara t.ex. arbetsmarknadsutbildning, praktik, arbetsrehabiliterande åtgärder och svenskundervisning för invandrare (sfi). Även åtgärder som kommunen erbjuder kan räknas hit.

I första hand krävs att du söker och tar lämpligt heltidsarbete. Om du inte kan få heltidsarbete direkt måste du söka och ta lämpligt deltidsarbete så länge. Du måste också vara beredd att söka arbeten utanför det yrkesområde eller den ort där du tidigare arbetat.

Vad gäller om jag är sjuk?

Socialtjänsten kräver i regel att du är sjukskriven och visar upp ett läkarintyg om du inte kan arbeta eller söka arbete p.g.a. sjukdom. Om sjukskrivningen blir långvarig kan socialtjänsten även kräva att få se läkarens plan för rehabilitering. Det är också möjligt att socialtjänsten vill ta kontakt med din läkare, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för att få veta vilken hjälp du behöver.

Vad gäller om jag är studerande?

Socialtjänsten beviljar oftast inte ekonomiskt bistånd till studerande under terminerna. Du anses då kunna klara dig på studiemedel eller andra studiestöd. Alternativet för den som inte klarar sig på studiemedel är oftast att ta ett arbete. Om det finns särskilda skäl kan dock socialtjänsten göra undantag, t.ex. om du hamnat i en situation som du inte väntat dig.

Studiemedlen är beräknade efter terminens längd och det syns på studiemedelsbeskedet hur länge pengarna ska räcka. Under studieuppehåll gäller samma krav som för andra arbetslösa. Om du aktivt har sökt sommarjobb men inte fått något, kan du alltså ha rätt till ekonomiskt bistånd om du uppfyller övriga villkor. (Se också frågan om unga arbetslösa)

Vad gäller om jag är ung och arbetslös?

Samma regler gäller som för övriga arbetslösa (se frågan om arbetslösa). Socialtjänsten kan dessutom ställa ett särskilt krav på unga arbetslösa att de deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Detta gäller

- ungdomar under 25 år,
- personer över 25 år med särskilt behov av kompetenshöjande verksamhet och
- studerande som under studieuppehåll behöver ekonomiskt bistånd.

Om studerande söker ekonomiskt bistånd i samband med studieuppehåll får socialtjänsten alltså begära att de deltar i någon form av praktik, även om den inte behövs för studierna.

Socialtjänsten kan ge avslag på ekonomiskt bistånd om du tackar nej till praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet utan att ha ett acceptabelt skäl. Socialtjänsten kan även minska på biståndet i denna situation.

Vad gäller om jag är ung och har avbrutit gymnasiet?

Om du är under 18 år ska dina föräldrar försörja dig. Om du har fyllt 18 år kan du söka ekonomiskt bistånd och får visa för socialtjänsten att du söker arbete. Eventuellt kräver socialtjänsten att du deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet (se frågan om unga arbetslösa).

Socialtjänsten kan inte kräva att du börjar i gymnasiet igen för att du ska kunna få bistånd.

Vad gäller om jag är ung och vill flytta hemifrån?

Enligt lagen är föräldrar skyldiga att försörja sina barn tills de fyller 18 år. Om du fortfarande går i skolan (gymnasiet) när du fyller 18 år förlängs skyldigheten. Den gäller då tills du gått ut skolan, men inte efter du fyllt 21 år.

18-20-åringar som inte går i skolan kan alltså söka ekonomiskt bistånd för egen del. Men när det gäller bistånd till kostnader för eget boende har ungdomar inte någon självklar rätt till detta. Ungdomar som vill flytta hemifrån får bara hjälp till bostadskostnader när det finns starka skäl för flyttningen, t.ex. hälsoproblem. Man räknar med att ungdomar inte flyttar hemifrån förrän de kan betala för boendet själva.

Vad kan jag få ekonomiskt bistånd till?

Vad är ekonomiskt bistånd?

Ekonomiskt bistånd, eller socialbidrag som det tidigare kallades, är ekonomiskt stöd enligt socialtjänstlagen. Man kan få ekonomiskt bistånd till försörjningen och till annat som man behöver för att leva på en rimlig nivå.

Bistånd till försörjningen kallas *försörjningsstöd* och består av en norm (riksnormen) och skäliga (rimliga) kostnader för några andra vanliga behov, t.ex. boende och hushållsel. Utgifter som inte ingår i försörjningsstödet hör till *livsföringen i övrigt*. Det är sådant som inte hänger ihop med försörjningen men som ändå är nödvändigt (se också frågan om hjälp till annat).

Vad ingår i försörjningsstöd?

I *riksnormen* ingår kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritid och lek, hälsa och hygien, barn- och ungdomsförsäkring, förbrukningsvaror, samt dagstidning, telefon och TV-avgift. Om det finns särskilda skäl kan socialtjänsten i ett enskilt fall beräkna kostnader till både högre och lägre nivå än i riksnormen. Riksnormen grundar sig på beräkningar från Konsumentverket.

I försörjningsstödet ingår också *skäliga kostnader* för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring och medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa. Vad som kan räknas in för dessa behov bedöms individuellt men normalt räknas de kostnader du har om de är skäliga. Med skälig kostnad menas att den ligger på en rimlig nivå.

Vad ska riksnormen räkna till?

Livsmedel: Beräkningen bygger på en fyra veckors matsedel med vanliga och nyttiga rätter till frukost, lunch, middag och mellanmål. Både råvaror och halvfabrikat ingår men inte sådant som godis, snacks eller vin. Kostnaden för ensamhushåll är något högre p.g.a. att de köper mindre förpackningar och har mer svinn.

Kläder och skor: Vanliga kläder och skor för olika årstider, väder och tillfällen. Kostnader för skoreparationer, kemptvätt och tillbehör som väskor, klocka och paraply ingår också.

Fritid och lek: Vanliga fritidsaktiviteter inomhus och utomhus inklusive motion och kultur. Här ingår t.ex. medlemskap i förening/idrottsklubb, gå på bio/hyra video, lyssna på musik, läsa böcker, cykla, simma och åka skidor eller skridskor. För yngre barn ingår också t.ex. leksaker och spel. Dyrare fritidsintressen, semester, husdjur och kostnader för dator- och TV-spel ingår inte.

Hälsa och hygien: Varor för den personliga hygien som tvål, tandkräm, tandborste och hudkräm. Kostnader för hårklippning, rakapparat och mensskydd ingår. För barn upp till tre år ingår blöjor. Hälsa- och sjukvårdsprodukter, besök hos läkare och tandläkare samt läkemedel ingår inte (se också frågan om hjälp till annat).

Barn- och ungdomsförsäkring: Gruppörsäkring för sjukdom och olycksfall.

Förbrukningsvaror: Varor som behövs för att sköta om bostaden och kläder och skor, t.ex. medel för tvätt, disk och rengöring, dammsugarpåsar, glödlampor och skokräm. Toalett- och hushållspapper, pappersservetter, plastfolie och fryspåsar, tejp m.m. ingår också.

Dagstidning, telefon, TV-licens m.m.: Prenumeration av en dagstidning, avgift för TV-licens och kostnader för telefon inklusive en del kostnader för mobiltelefon. Kostnader för brevpapper, kuvert, vykort och frimärken ingår också. Kostnader för kabel-TV, Internet och dator ingår inte.

Hur bestäms beloppen i riksnormen?

Riksnormen bestäms varje år av regeringen. De belopp som ingår i normen baserar sig på beräkningar från Konsumentverket och ska vara en vanlig konsumtionsnivå, dvs. varken minimum eller lyx. Beloppen är uppdelade på olika typer av hushåll och åldersgrupper.

Socialstyrelsen informerar varje år om beloppen i riksnormen.

Kan jag få mer i bidrag om jag har mer kostnader än vad som ingår i riksnormen?

Ja. Socialtjänsten kan i vissa fall räkna med en högre norm. En sådan höjning gör socialtjänsten i enskilda fall och efter en individuell bedömning. Exempel på situationer när normen kan höjas är om du behöver äta dyrare mat eller har extra stort behov av telefon eller fritidsaktiviteter. Du ska kunna visa för socialtjänsten att ditt behov medför högre kostnader än vad som ingår i normen.

Även motsatsen gäller, dvs. att socialtjänsten i ett enskilt fall kan ge en lägre norm om det finns särskilda skäl.

Kan jag få ekonomiskt bistånd till boendekostnad även om jag bor i villa eller bostadsrätt?

Ja. Det avgörande är att kostnaden ligger på en rimlig nivå. Socialstyrelsen rekommenderar att kostnaden för boende i villa inkluderar ränteutgifter och nödvändiga driftskostnader, t.ex. kostnader för vatten, uppvärmning, sophämtning, fastighetsförsäkring och tomträttsavgäld. I kostnaden för boende i bostadsrätt ingår ränteutgifter och månadsavgift. Avbetalning på lån (amortering) brukar man inte få hjälp med.

Vad är en rimlig boendekostnad?

Det finns inga klara och enkla regler för vad som är rimliga kostnader för boende. Enligt regeringen måste socialtjänsten göra en bedömning av vad som är rimligt i varje enskilt fall och jämföra med vad en låginkomsttagare har råd med.

Socialstyrelsen rekommenderar att socialtjänsten gör sin bedömning med hänsyn till den faktiska kostnaden för boendet och till behovet av just denna bostad. Kostnaden bör jämföras med hyran i allmännyttiga eller andra större bostadsföretag där du bor eller i närmaste tätort. Rekommendationen bygger på tanken att detta är en form av boende som låginkomsttagare normalt har råd med.

Vilka regler gäller vid boende i andra hand?

I princip gäller samma regler som vid boende i första hand. Du ska kunna visa att du bor på adressen. Du bör vara folkbokförd (mantalsskriven) där och kunna visa upp ett hyresavtal. Avtalet bör innehålla de uppgifter som socialtjänsten behöver för att kunna bedöma om hyran är rimlig. Det gäller t.ex. storlek och standard på bostaden, om den är möblerad eller omöblerad och vad som ingår i hyran. Hur har ni kommit överens om t.ex. hushållsel och telefon? På samma sätt som vid boende i första hand kan bostadssituationen på orten eller i kommunen påverka vad som är rimlig hyra. Socialtjänsten kan också i sin bedömning ta hänsyn till ditt behov av bostad och möjlighet att hitta en annan bostad.

Om du tillhör dem som kan få bostadsbidrag, kan socialtjänsten kräva att du har ett hyresavtal som ger rätt till bostadsbidrag.

Kan jag få hjälp till annat än försörjningen?

Ja. Du kan efter en individuell bedömning få ekonomiskt bistånd även till annat. I allmänna råd om ekonomiskt bistånd tar Socialstyrelsen upp några exempel på behov som man kan ha vid sidan av försörjningen. Det är kostnader och avgifter för t.ex.

- hälso- och sjukvård,
- tandvård,
- glasögon,
- utrustning till hemmet,
- flyttning,
- utrustning för spädbarn,
- umgängesresor,
- kommunal service,
- ansöknings- och förmedlingsavgifter,
- rekreation och
- begravning.

Denna uppräkningslista är endast exempel och det är möjligt att få ekonomiskt bistånd även till annat om man kan visa att man behöver det. Om det finns särskilda skäl kan man i speciella fall även få bistånd till skulder.

När det gäller hälso- och sjukvård och läkemedel får du normalt ekonomiskt bistånd till det som ingår i högkostnadsskyddet. Kostnaden för tandvård bör oftast vara godkänd av socialtjänsten innan behandlingen börjar, undantagen gäller tandvård som är akut. Om behandlingen är dyr kan socialtjänsten kräva att förslaget till behandling bedöms av en annan tandläkare.

Det finns ingen allmän rätt för personer som får egen bostad att få bistånd till möbler m.m. utan det ska finnas ett särskilt skäl. Det kan vara att du t.ex. måste flytta för att du är i en akut eller hotfull situation. Du kan också vara ung men tvungen att flytta hemifrån för att få en rimlig levnadssituation. Umgängesresor är föräldrars eller barns resor från en ort till en annan för umgänge. Med rekreation menas t.ex. reskostnader eller stughyra.

För begravning gäller att eventuella tillgångar i dödsboet i första hand ska användas för att betala begravningen. Begravningskostnaden går före andra kostnader som t.ex. obetald hyra, el, telefon eller liknande. Om socialtjänsten ger bistånd ska det räcka till en värdig begravning. Socialtjänsten ska ta hänsyn till den avlidnes och anhörigas önskemål inom rimliga gränser.

Fråga: Kan jag få låna pengar?

Nej, men i vissa fall kan du få bistånd mot återbetalning – se frågan om återbetalning.

Hur räknar man ut ekonomiskt bistånd?

Hur beräknas försörjningsstöd?

Försörjningsstödet beräknas normalt månadsvis.

Först bestämmer man vilka som ingår i hushållet. I socialtjänstens beräkningar ingår gifta, sambor och registrerade partner normalt i samma hushåll och har gemensam ekonomi. Därefter räknar man ut riksnormen för hushållet. Den får man genom att lägga ihop de personliga kostnaderna för alla i hushållet med gemensamma hushållskostnader .

Genom att lägga ihop riksnormen med eventuella månadskostnader för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring och medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa får man vad hushållet totalt behöver för att klara sig en månad. Dessa kostnader ska vara rimliga (skäliga). Hushållets behov av försörjningsstöd får man genom att dra ifrån eventuella egna inkomster. Beräkningssättet kan beskrivas så här:

Personliga kostnader
+ gemensamma hushållskostnader
+ skäliga kostnader
– inkomster
= behov av försörjningsstöd.

Varför får olika personer eller hushåll olika mycket försörjningsstöd?

Försörjningsstödet bedöms individuellt liksom övrigt ekonomiskt bistånd. Det betyder bl.a. att det beräknas efter vad var och en behöver. Ett tydligt exempel är att en barnfamilj får mer i försörjningsstöd eftersom den har större utgifter per månad än en ensamstående person. Men det betyder också att två personer i samma situation kan få olika mycket i bistånd eftersom socialtjänsten bedömer att deras behov är olika stort.

Hur påverkar inkomster och tillgångar vad jag får i ekonomiskt bistånd?

När socialtjänsten räknar ut om ett hushåll har rätt till ekonomiskt bistånd brukar man ta med hushållsmedlemmarnas alla nettoinkomster (efter skatt). Det gäller t.ex. lön eller avgångsvederlag, sjukpenning, föräldrapenning, arbetslöshetsersättning, pension, underhållsbidrag, barnbidrag eller bostadsbidrag. Det gäller normalt även t.ex. skatteåterbäring, skadestånd och ersättningar från försäkringsbolag.

Om du har pengar på banken, aktier eller någon annan tillgång som är lätt att komma åt måste du i regel utnyttja den i första hand. Om du har tillgångar som är mer låsta, t.ex. hus eller bostadsrätt, kan du få ekonomiskt bistånd under en period medan du säljer tillgången eller löser ditt ekonomiska problem på annat sätt.

Kan jag få ekonomiskt bistånd om jag har en bil?

En bil är ofta en tillgång som kan säljas och ge inkomst, oavsett om den används eller inte. Socialtjänsten bedömer dock från fall till fall om bilen ska räknas som en tillgång. Man tittar bl.a. på bilens värde och hur länge du behöver ekonomiskt bistånd. Om behovet av bistånd är tillfälligt eller om du behöver bilen i ditt arbete, kan socialtjänsten acceptera att du har den kvar. Detsamma gäller om bilen är så gammal att det knappast blir någon inkomst om den säljs.

Socialstyrelsen rekommenderar att driftskostnaderna för bilen (bensin, reparationer m.m.) räknas in i ditt ekonomiska månadsbehov om du behöver bilen t.ex. i ditt arbete eller för att komma till arbetet. I andra fall får du klara av dessa kostnader på annat sätt.

Kan jag få ekonomiskt bistånd om jag har fritidshus?

Ett fritidshus är en tillgång som kan säljas och ge inkomst. En förutsättning är att försäljningen ger ett överskott, dvs. att det blir pengar över när du har betalat av eventuella lån på huset. Oftast accepterar socialtjänsten att du har ett fritidshus om du endast behöver ekonomiskt bistånd en kort period, dvs. högst fyra månader.

Kan jag få ekonomiskt bistånd om jag har villa eller bostadsrätt?

En villa eller bostadsrätt är i princip en tillgång som kan säljas och som därför kan påverka din rätt till ekonomiskt bistånd. Socialstyrelsen har rekommenderat att villan eller bostadsrätten bara ska räknas som en tillgång om ditt behov av bistånd blir långvarigt, dvs. längre än fyra månader. En förutsättning för försäljning är att det blir ett överskott, dvs. att det blir pengar över efter att du har betalat av eventuella lån på huset.

Socialtjänsten måste alltid göra en bedömning i det individuella fallet. Det kan finnas skäl till att du inte bör sälja din bostad. Sådana skäl kan vara att det är svårt att få en ny bostad, att bostaden är svår att sälja eller att flyttningen på något annat sätt är olämplig för dig eller din familj. Om du ändå blir tvungen att sälja villan eller bostadsrätten rekommenderar Socialstyrelsen att du får rimlig tid på dig, vilket är minst fyra månader.

Kan jag bli skyldig att betala tillbaka?

Kan jag bli skyldig att betala tillbaka pengar till socialtjänsten?

Ja. Enligt reglerna i socialtjänstlagen får socialtjänsten i vissa fall kräva tillbaka pengar som har betalats ut. Det gäller

- om biståndet var förskott på t.ex. utbetalning av lön, sjukpenning, pension eller bostadsbidrag,
- om den som fått biståndet är indragen i en arbetskonflikt, t.ex. en strejk,
- om den som fått biståndet har pengar men tillfälligt inte kan komma åt dem p.g.a. strejk, dataproblem e.d. eller
- om biståndet var felaktigt på grund av misstag eller oriktiga uppgifter. Det gäller även om socialtjänsten har gjort fel och betalat ut för mycket. Det kan därför vara viktigt att kontrollera utbetalningar från socialtjänsten så att du inte blir återbetalningsskyldig.

För att socialtjänsten ska kunna kräva tillbaka pengar måste det finnas ett skriftligt beslut. Där ska det stå varför pengarna ska betalas tillbaka och du ska ha fått en kopia på beslutet.

Vid sidan av reglerna i socialtjänstlagen har socialtjänsten rätt att enligt *lagen om allmän försäkring* få tillbaka pengar

- om det ekonomiska biståndet var förskott på en *retroaktiv* utbetalning av månadsersättning som du ansökt om hos försäkringskassan. Det kan vara t.ex. pension, aktivitetsersättning, sjukersättning, sjukpenning, bostadsbidrag eller underhållsstöd.

I dessa fall kräver socialtjänsten tillbaka pengarna direkt från försäkringskassan.

Vad kan jag göra om socialtjänsten säger att jag inte har rätt till ekonomiskt bistånd?

Vad kan jag göra om socialtjänsten säger att jag inte har rätt till ekonomiskt bistånd?

Du har alltid rätt att lämna in en ansökan och få den prövad. Socialtjänsten är skyldig att hjälpa till med ansökan om det behövs. Du har även rätt att få ett skriftligt beslut som du kan överklaga.

Kan jag överklaga socialtjänstens beslut?

Ja, du kan överklaga om du inte är nöjd med beslutet. Det gäller också om du fått bara delvis avslag. Du måste dock överklaga inom tre veckor från att du fått beslutet.

Ett överklagande innebär att domstolen prövar om socialtjänstens beslut är riktigt. Domstolen kan ändra beslutet och socialtjänsten måste rätta sig efter domstolen. Bli du missnöjd också med länsrättens beslut kan du gå vidare och överklaga till kammarrätten och slutligen till Regeringsrätten. I dessa fall bestämmer domstolen själv om den ska ta upp överklagandet (s.k. prövningstillstånd).

Socialtjänsten ska informera dig om hur allt går till och även hjälpa dig om du behöver det.

Hur överklagar jag?

Ett överklagande ska vara skriftligt. Någon särskild blankett behövs inte och överklagandet kan göras mycket enkelt. Det viktiga är att du talar om vilket beslut du överklagar och vad du tycker är fel. Behöver du hjälp med överklagandet är socialtjänsten skyldig att ge dig hjälp.

Skicka överklagandet till det socialtjänstkontor som beslutat i ditt ärende. Det måste ha kommit dit senast tre veckor efter att du fick beslutet.